

Møtereferat

Dato: 24.09.2018
Tid: 09:00-16:00
Sted: Oslo

Deltagere fra følgende selskaper/organisasjoner:

AFK, Klima- og miljøseksjonen	E.on	Nettbuss	Solaris Norge
AGA	EGE, Oslo kommune	NHO Transport	Statens vegvesen
Air Liquide	Ekoenergetyka	Nobina	Tide
Air Liquide Skagerak	FourC	Norgesbuss	Unibuss
Akershus			
KollektivTerminaler FKF	GodEnergi	Norsk H2	Uno-X Norge
Avinor			VDL Bus & Coach
	Hedmark Trafikk FKF	Norsk Scania	Norway
Bertel O. Steen		Oslo kommune	
	Heliox	Energigjenvinningetaten	Veas
Boreal Norge	Iveco BUS	Red Rock Solutions	Volvo Norge
Brakar	IVECO Norge	Ruter	Volvo Truck Center
Bymiljøetaten			Yrkestrafikkforbundet
	Keolis Norge	Schoepf	Norgesbuss
Bymiljøetaten - Trafikkstyring	MAN Truck & Bus Norge	Setesdal Bilruter	ZERO
Deloitte Consulting	Metrotek	Solaris Norge	

Referat dialogkonferanse nr. 2 Busstjenester Ruters vestregion 2020

Referatet er ikke ment å være en fullstendig beskrivelse av alle forhold som kommer frem på dialogkonferansen, og det vil ikke være fullt ut dekkende for alt som har blitt sagt.

Velkommen og [innledning](#) – v/innkjøpssjef Hellik Hoff

- Gjennomgang av [dagens program/tema](#).
- Generelt om anbudet – fremdrift, JIVE 2, mv.
- Tilbakemeldinger fra leverandører må skje innen 8. oktober på e-postadresse bussanbud@ruter.no
- Dialogkonferansen blir [streamet](#).

Ruter forutsetter at utkast til konkurransegrunnlaget er lest og kjent for deltakerne. Det som er merket gult i utkast til konkurransegrunnlag er momenter Ruter spesielt ønsker tilbakemelding på.

Alle spørsmål som blir stilt på denne konferansen, blir gjengitt i dette referatet. Spørsmål som ikke blir besvart i dialogkonferansen, blir tatt med i referatet som etterskrift.

Gjennomgang av utkast til [Oppdragsbeskrivelse](#) v/Jan Erik Pedersen, trafikkplanlegger Ruter

Ingen spørsmål til presentasjonen.

Gjennomgang av utkast til [IT-bilag](#) v/Torbjørn Barslett, teamleder TaaS Ruter

Ingen spørsmål til presentasjonen.

Gjennomgang av utkast til [bussmateriell](#) v/Sindre Hognestad, innleid konsulent for Ruter

Ny struktur på dokumentet, da Bus Nordic-standarden er implementert i Materiellbeskrivelsen. Ruter ønsker en generell tilbakemelding på det å benytte Bus Nordic inn i konkurransegrunnlaget.

- Spørsmål: I Materiellbeskrivelsen er det henvist til flere opsjoner. Hvordan har Ruter tenkt å benytte disse opsjonene?
Svar: Viser til kapittel 2 i Materiellbeskrivelsen hvor det står at «Dette er opsjoner som Ruter skal ta stilling til før konkurransegrunnlaget legges ut.» I oversikten i kapittel 2 er det i den høyre kolonnen indikert hva som er gjeldende skal/bør krav, samt hva som er grunnlag for evaluering.
- Spørsmål: Vil opsjonene tas ut av konkurransegrunnlaget når Ruter har bestemt om disse skal benyttes?
Svar: Ja, opsjonene tas sannsynligvis ut før konkurransegrunnlaget publiseres, med unntak av hydrogenbussopsjonen jf. eget vedlegg. I dette vedlegget omtales krav som kommer i tillegg til øvrige KGL - ved utløsning av hydrogenbussopsjonen.
- Spørsmål: Bus Nordic åpner for bruk av mobiltelefon. Dette omtales i punkt 10.3 Handsfree mobiltelefon i Materiellbeskrivelsen. Vil Ruter åpne for bruk av mobiltelefon?
Svar: Dokumentet er kun et utkast, og dette kan være et punkt Ruter vil vurdere å endre.
- Spørsmål: Vil det være mulig å stille med brukte busser?
Svar: Selv om BusNordic-standarden er tiltenkt nye busser så er det ingen krav om alder så lenge øvrige krav er oppfylt.

Gjennomgang av [Designbilag](#) v/Kim Grane Fydenlund, designer Ruter

Ingen spørsmål til presentasjonen.

Gjennomgang av utkast til [Rutebeskrivelse](#) v/Morten Stubberød, fagsjef ruteplan Ruter

Vedr. Utvidet Rebus format:

- Spørsmål: Viser til dialogkonferansen i mai 2018 hvor det ble sagt at rutestrukturen i Røyken og Hurum vil bli endret. Kan Ruter si noe mer om hva som skal gjøres der?
Svar: Dette er ikke endelig avklart ennå, og Ruter ønsker derfor ikke å utdype dette nærmere på nåværende tidspunkt.
- Spørsmål: Kan Ruter si noe om hvilke krav til materiell Ruter vil stille til de enkelte linjer? Tenker spesielt på hvilke linjer som skal være utslippsfrie?

Svar: Ruter vil stille krav om utslippsfrie busser på enkelte linjer som i dag kjører på Vestre Aker og Østre Bærum. Det vil si ruteområde 1.

- Spørsmål: Det opplyses om at 30 prosent av anbudet skal være utslippsfritt. Innebærer dette at det vil være tilnærmet utslippsfritt på ruteområde 1?

Svar: Etterskrift: vedr. Vestre Aker: under forutsetning at de kan leveres med setebelte, foreslås det å sette krav til at alle linjene skal kjøre utslippsfritt/batterielektrisk. For leddbussene i Østre Bærum foreslås det krav om å kjøre utslippsfritt/elektrifiseres. Ti av de resterende 14 bussene i Østre Bærum er foreslått å gå på hydrogen.

I ruteområde 2 vil det bli lagt opp til batterielektriske busser på Skui. Det betyr at linjene 240, 245 og 265 som skal kjøres med normalbuss kan elektrifiseres under forutsetning at bussene er utstyrt med setebelter.

Hvis ovenstående blir gjeldende innebærer dette at cirka 30 prosent av produksjonen (km) i anbudet vil være utslippsfritt.

- Spørsmål: Skal det være grønne busser og laventre busser for det ruteområdet som i dag heter Vestre Aker? Det er uhensiktsmessig med laventre-busser på denne produksjonen.

Svar: Bussene på de linjene som i dag tilhører Vestre Aker vil være røde (40-serien). Gulvtype er ikke avklart.

Gjennomgang av utkast til [Incitamentsbeskrivelse](#) og Ruters MIS system v/Bent Ola Dambråten, kontraktsforvalter Ruter og Kjetil Vrenne, innleid konsulent for Ruter
Ingen spørsmål til presentasjonen.

Gjennomgang av utkast til Anleggsbeskrivelser v/Petter Skulbru, innleid konsulent for Ruter, Ragnar Gullhaugen, AKT og Jan Erik Ruud Olsen, Bussanlegg

Gjennomgang av [ruteområde 1 Østre Bærum og Vestre Aker](#)

Gjennomgang av [ruteområde 2 Vestre Bærum og Lommedalen](#)

Gjennomgang av [ruteområde 3 Asker](#)

- Spørsmål: Er det vurdert å videreføre hybelhuset på Skui. Ansatte som bor der i dag er bekymret for fremtiden.
Svar: Dette skal ikke videreføres på grunn av plassbehov. Ruter oppfatter det uansett ikke som sin kjerneoppgave å bygge og drive hybelhus for sjåførere.
- Spørsmål: I forhold til Slemmestad-anlegget. Kan dere utdype det dere skriver i beskrivelsen om «leie, men ikke pliktig bruk»?

Svar: Ruter foreslår at det vil være mulig å benytte et annet anlegg for hele produksjonen. Det foreslås pliktig leie av Slemmestad-anlegget i det Ruter må forholde seg til leieavtalen med utleier som går over fire år (til 2024). Anlegget skal leies ut til bussrelatert drift, f.eks kan tomten benyttes som oppstillingsplass for busser

- Spørsmål: Hvorfor kan ikke anlegget til VEAS som Ruter henviser til, benyttes med en gang som hovedanlegg? Anlegget er stort nok for hele produksjonen til dette ruteområdet.
Svar Ruter har leieavtale med dagens anlegg i noen år framover. Dette er fire år fra oppstart og opsjoner videre. Det vil si at Ruter har anledning til å gå ut av avtalen om fire år. Ruter ønsker tilbakemelding på om anlegget til VEAS kan egne seg som et tilleggsareal og/eller som et komplett bussanlegg.
Etterskrift: Ruter vil gå i dialog med dagens eier av bussanlegget på Slemmestad vedr fremtidig bruk/avvikling av anlegget. Ruter vil også gå i dialog med berørte parter om mulig etablering av et alternativt/nytt bussanlegg for Asker-kontrakten. Ruter ønsker innspill på egnede steder for et evt nytt bussanlegg.
- Spørsmål til salen: Hvor mye mer veier en batterielektrisk leddbuss?
Svar fra salen: Egenvekten er noe tyngre enn tradisjonelle dieselbusser, men ikke veldig mye (noen hundre kilo). Totalvektbegrensningen er lik på batterielektrisk leddbuss som konvensjonell leddbuss.
- Spørsmål: Vil det være tilrettelagt for ladning av elbusser utenfor endeholdeplass? Tenker da på reguleringskrav, strømbehov, osv.
Svar: Ruter har i utkastet til Anleggsbeskrivelsen lagt opp til å tilrettelegge for depotladning på Furubakken og Skui. Hvis operatøren ønsker endestasjonsladning eller depotladning på noen andre anlegg, må han selv ta ansvar for å besørge alt som er nødvendig for å tilby dette.

Gjennomgang av utkast til [hydrogenbussopsjon](#) v/Pernille Aga, prosjektleder Ruter og Stian Oddbjørnsen, advokat Ruter

- Spørsmål: Ruter ønsker klasse 2-hydrogenbusser. I materiellbeskrivelsen åpnes det for klasse 1?
Svar: I utkastet til konkurransegrunnlag legges det til grunn at det skal stilles med klasse 2-busser. Ruter ønsker imidlertid tilbakemeldinger på når slike busser kan produseres og leveres.
- Spørsmål: Hvilket gulvkrav vil det være til hydrogenbussene?
Svar: Ruter ønsker svar på hvilke muligheter som finnes, og har ikke definert dette på nåværende tidspunkt.

Gjennomgang av utkast til [kontrakt](#), inkludert godtgjørelse, og [Prosedyrebeskrivelse](#) inkludert [miljøevaluerings skjema](#) v/Stian Oddbjørnsen, advokat Ruter, Lise Marie Johansen, controller Ruter og Øystein Fjæra, kontraktsforvalter Ruter

- Spørsmål: Vil det være mulig å legge inn totale rutetimer og totale rutekilometer i Tilbudsskjema på godtgjørelse?
Svar: Ja, Ruter vil sørge for dette ved utlysningen.

Spørsmål til evalueringen av miljø:

- Spørsmål: Det står i skjemaet 80 % RME. Hvis man leverer 90 % RME, vil da miljøscoren bli lik?
Svar: Slik matrisen er i dag, vil det da bli gitt lik poengsum. Dette er under arbeid sammen med Difi, TØI og Miljødirektoratet. Det er mulig det skal gis poeng i forhold til andel klimagassreduksjon, men dette er for tidlig å si i dag.
- Spørsmål: Hvordan skal biogass vektas mot biodiesel i evalueringen av miljø?
Svar: Matrisen viser at biogass vil få noe bedre uttelling enn biodiesel. Dette er bare et utkast og kan bli endret.
- Spørsmål: Det er forskjell på miljønyttene i fornybar diesel i forhold til hvilket råstoff den lages av.
Svar: Bruker Ruter prinsippene i denne matrisen, vil man ha en sjablong tilnærming. Det vil si at biodieselen vil få samme uttelling
- Spørsmål: I evalueringsskjemaet står det 5 prosent RME. Er dette akseptabelt?
Svar: Skjemaet er kun ment som et eksempel, og Ruter vil kvalitetssikre skjemaet og ta bort det som ikke aksepteres. Ruter vil nok ikke tillate 5 prosent RME.
- Spørsmål: Vil det være et forbud på bruk av palmeolje
Svar: Ruter vurderer om det skal være et forbud mot palmeolje.
- Spørsmål: Er det forskjell på om biogassen er kortreist eller langreist?
Svar: Nei, ikke slik matrisen er bygget opp. Ruter vurderer dette som en tilleggsfaktor.
- Spørsmål: Hva legger Ruter i kriteriet «øvrige miljøtiltak»? Kan dette være kortreist drivstoff?
Svar: Nei, øvrige miljøtiltak kan f.eks. være solceller på taket på bussanlegg, tiltak for å redusere dieselforbruk, osv. Det legges ikke opp til at kortreist drivstoff evalueres under dette punktet.
- Spørsmål: I prosedyrebeskrivelsen står det to alternativer for evaluering av miljø. Hvilket alternativ skal benyttes.
Svar: Poengene vil være basert på miljøkostnaden. Resultatet vil bli den samme.
- Spørsmål: Well to wheel- faktor. Frakt er inkludert i dette?
Svar: Ja, miljøkostnaden for frakt er sjablongbasert i dette.
- Spørsmål: Spørsmål til matrisen. Vil kjørelengden differensieres i forhold til vogntype.
Svar: Det kan være mulig, men dette kan være krevende ifm. oppfølging av kontrakten/driften.
- Spørsmål: Utslippsfrie busser som kan bli tilgjengelig i anbudsperioden. Kan Ruter evaluere på innfasing av nullutslippsbusser i kontraktsfasen?
Svar: ja, Ruter vil evaluere på nullutslippsbusser som tilbys i kontraktsperioden.

Gjennomgang av [presentasjon](#) fra Nettbuss

Spørsmål fra Nettbuss

- Hvilket format skal vognløpsplaner leveres inn på?

Svar: Det er samme format som ble benyttet på Romeriksanbudet.

- Skal bussanlegget på Klokkerstua videreføres?

Svar: Nei, dette skal ikke videreføres i regi av Ruter.

- Er det pliktig å leie hybelhuset på Bekkestua?

Svar: Det tas sikte på å gi vinnende operatør mulighet til å leie hele eller deler av hybelhuset fra Bussanlegg As. Det foreslås å sette en frist (3 måneder?) etter kontraktsinngåelse til å gi beskjed til Bussanlegg As om hvor mange hybler vinner av kontrakten ønsker å leie.

Gjennomgang av [presentasjon](#) fra Nobina

Gjennomgang av [presentasjon](#) fra Norgesbuss

- Tar Ruter ansvar for godkjenning av verksted for hydrogenbusser?

Svar: Ja, dette vil Ruter/bussanlegg As ta ansvar for.

- Det har vært en problematikk med støynivå på hydrogenfyllestasjon. Har Ruter tatt stilling til dette?

Svar: Dette kommer an på hvilken type fyllestasjon som skal benyttes

- Er det mulig å fjerne plashallen som i dag står på Slemmestadanlegget?

Svar: Ruter vil eventuelt komme tilbake til dette i konkurransegrunnlaget. Men hva ønsker operatørene?

Gjennomgang av [innspill](#) fra VEAS

VEAS gikk igjennom en [skisse](#) for et mulig P-areal for busser i Eternittveien, samt et potensielt nytt bussanlegg samme sted.

Innlegg fra Zero v/Marius Gjerset

- Bør være minimumskrav til biogass i anbudet.
- Biodiesel som tilbys må være palmeoljefri
- Batterielektriske regionbusser
- Ruter bør tilrettelegge for lademulighet på endeholdeplass.

Oppsummering v/Hellik Hoff, innkjøpssjef Ruter

Takk for mange gode innspill fra operatører og leverandører.

Ruter legger ut eget dokument med spørsmål som Ruter ønsker spesielt tilbakemelding på fra leverandører og operatører. Tilbakemelding på disse spørsmålene og utkast til konkurransegrunnlag sendes til Ruter på e-post til bussanbud@ruter.no innen 7. oktober.